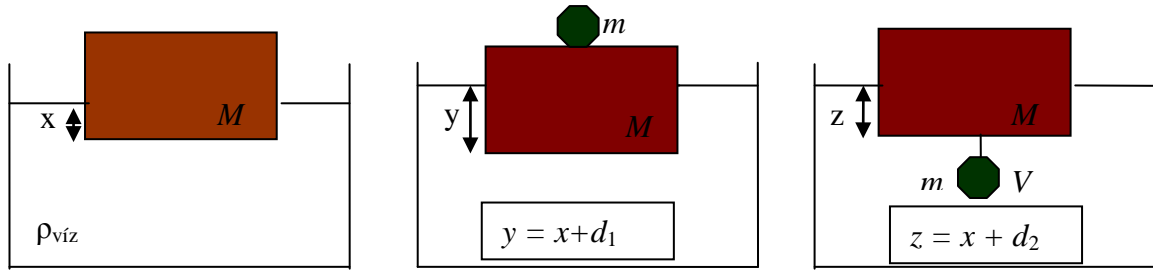

1. Adatok: $A=5 \text{ dm}^2$, $d_1=4 \text{ mm}$, $d_2=2,4 \text{ mm}$, $\rho_{\text{v\u00edz}}=10^3 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$.

Az alaphelyzetre nézve fennáll, hogy a deszkára ható gravitációs erő egyenlő a deszka bemerülő részére ható felhajtóerővel: $M \cdot g = x \cdot A \cdot \rho_{\text{v\u00edz}} \cdot g$, azaz $M = x \cdot A \cdot \rho_{\text{v\u00edz}}$

A második esetre: $(M + m) \cdot g = (x + d_1) \cdot A \cdot \rho_{\text{v\u00edz}} \cdot g$, azaz $(M + m) = (x + d_1) \cdot A \cdot \rho_{\text{v\u00edz}}$

A harmadik esetre a V térfogatú köre ható felhajtóerő is figyelembe veendő:

$(M + m) \cdot g = (x + d_2) \cdot A \cdot \rho_{\text{v\u00edz}} \cdot g + V \cdot \rho_{\text{v\u00edz}} \cdot g$, azaz $(M + m) = (x + d_2) \cdot A \cdot \rho_{\text{v\u00edz}} + V \cdot \rho_{\text{v\u00edz}}$.

Az első két összefüggésből $x \cdot A \cdot \rho_{\text{v\u00edz}} + m = (x + d_1) \cdot A \cdot \rho_{\text{v\u00edz}}$, ahonnan

$m = d_1 \cdot A \cdot \rho_{\text{v\u00edz}} = 4 \cdot 10^{-3} \text{ m} \cdot 5 \cdot 10^{-2} \text{ m}^2 \cdot 10^3 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3} = 0,2 \text{ kg}$. (Ez utóbbit rögtön is felírhatjuk, hiszen a

deszka éppen a rátett tömeg miatt merül mélyebbre, azaz a pluszban kiszorított víz tömege megegyezik a kő tömegével.)

8 pont

A harmadik összefüggést átalakítva: $x \cdot A \cdot \rho_{\text{v\u00edz}} + m = (x + d_2) \cdot A \cdot \rho_{\text{v\u00edz}} + V \cdot \rho_{\text{v\u00edz}}$,

$x \cdot A \cdot \rho_{\text{v\u00edz}} + d_1 \cdot A \cdot \rho_{\text{v\u00edz}} = (x + d_2) \cdot A \cdot \rho_{\text{v\u00edz}} + V \cdot \rho_{\text{v\u00edz}}$,

$x + d_1 = (x + d_2) + \frac{V}{A}$, ahonnan $V = A \cdot (d_1 - d_2) = 5 \cdot 10^{-2} \text{ m}^2 \cdot (4 - 2,4) \cdot 10^{-3} \text{ m} = 8 \cdot 10^{-5} \text{ m}^3$.

A kő sűrűsége: $\rho_{\text{k\u0151}} = \frac{m}{V} = \frac{0,2 \text{ kg}}{8 \cdot 10^{-5} \text{ m}^3} = \underline{\underline{2500 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}}}$.

7 pont

Ha paraméteresen végigvisszük a számítást, a kő sűrűsége

$\rho_{\text{k\u0151}} = \frac{d_1}{d_1 - d_2} \rho_{\text{v\u00edz}} = \frac{4}{4 - 1,6} 10^3 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3} = \underline{\underline{2500 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}}}$.

2. Adatok: $h=3 \text{ m}$, $v_0=2 \frac{\text{m}}{\text{s}}$, $g=10 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$.

a) A lefelé történő hajításra fennáll, hogy $h = v_0 \cdot t + \frac{g}{2} \cdot t^2$, azaz $3 \text{ m} = 2 \frac{\text{m}}{\text{s}} \cdot t + \frac{10 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}}{2} \cdot t^2$. Ennek a másodfokú egyenletnek a gyöke: $t=0,6 \text{ s}$ (és $t_2 = -1 \text{ s}$, ami fizikailag értelmetlen).

A test végsebessége így: $v=v_0+g \cdot t=2 \frac{\text{m}}{\text{s}}+10 \frac{\text{m}}{\text{s}^2} \cdot 0,6 \text{ s} = \underline{\underline{8 \frac{\text{m}}{\text{s}}}}$.

10 pont

(Alkalmazható az energia-megmaradás törvénye is: $mgh + \frac{1}{2} \cdot m \cdot v_0^2 = \frac{1}{2} \cdot m \cdot v^2$, innen

$v = \sqrt{2 \cdot g \cdot h + v_0^2} = \sqrt{60 + 4} \frac{\text{m}}{\text{s}} = \underline{\underline{8 \frac{\text{m}}{\text{s}}}}$.)

b) Az átlagsebesség: $v_{\text{\u00e1tlag}} = \frac{h}{t} = \frac{3 \text{ m}}{0,6 \text{ s}} = \underline{\underline{5 \frac{\text{m}}{\text{s}}}}$.

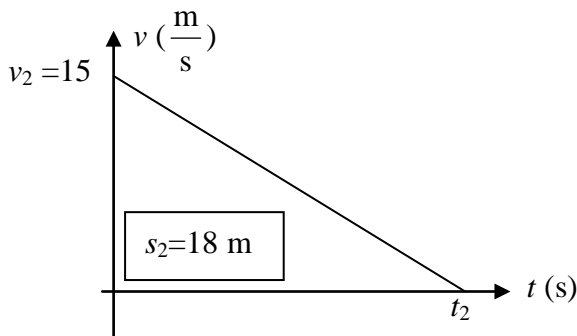
5 pont

(Vagy, mivel egyenletesen növekvő sebesség esetén az átlagsebesség megegyezik az ún.

$$\text{középsébséggel: } v_{\text{átlag}} = \frac{v_0 + v}{2} = \frac{2 \frac{\text{m}}{\text{s}} + 8 \frac{\text{m}}{\text{s}}}{2} = \underline{\underline{5 \frac{\text{m}}{\text{s}}}}$$

3. Adatok: $m=1500 \text{ kg}$, $s_1=36 \text{ m}$, $v_2=54 \frac{\text{km}}{\text{h}}=15 \frac{\text{m}}{\text{s}}$, $s_2=18 \text{ m}$, megengedett maximális sebesség: $70 \frac{\text{km}}{\text{h}}$.

a) Ha a fékezőerő állandó, akkor a test gyorsulása (lassulása) is állandó, az autó egyenletesen lassul. A rendőrségi vizsgálat során végzett kísérlet alapján az autó sebességét az idő függvényében az ábra mutatja. Az ábra alapján (a $v-t$ grafikon alatti terület):

$$s_2 = \frac{v_2 \cdot t_2}{2}, \text{ amiből } t_2 = \frac{2 \cdot s_2}{v_2} = 2,4 \text{ s}.$$

$$\text{Az autó lassulása: } a = \frac{v_2}{t_2} = \frac{15 \frac{\text{m}}{\text{s}}}{2,4 \text{ s}} = 6,25 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}.$$

A baleset előtt megtett fékezőútra fennáll, hogy

$$s_1 = \frac{a}{2} \cdot t_1^2, \text{ azaz } 36 \text{ m} = \frac{6,25 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}}{2} \cdot t_1^2, \text{ innen}$$

$$t_1 = \sqrt{11,52} \text{ s} = 3,394 \text{ s}.$$

$$\text{Az autó sebessége a baleset előtt: } v_1 = a \cdot t_1 = 6,25 \frac{\text{m}}{\text{s}^2} \cdot 3,394 \text{ s} = \underline{\underline{21,21 \frac{\text{m}}{\text{s}}}}$$

9 pont

$$\text{b) } v_1 = 21,21 \frac{\text{m}}{\text{s}} = 76,356 \frac{\text{km}}{\text{h}} > 70 \frac{\text{km}}{\text{h}}, \text{ tehát}$$

az autós **nem tartotta be a tábla előírását!**

3 pont

$$\text{c) Az állandónak tekintett fékezőerő nagysága: } F = m \cdot a = 1500 \text{ kg} \cdot 6,25 \frac{\text{m}}{\text{s}^2} = \underline{\underline{9375 \text{ N}}}. \text{ 3 pont}$$

4. Adatok: $m = 0,8 \text{ kg}$, a húzóerő: $0 \leq F_h \leq 2,4 \text{ N}$, $\mu \approx \mu_0 = 0,15$, $g = 10 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$.

a) A testre ható súrlódási erő nagysága abban az esetben, amikor a test már mozog:

$$F_s^* = \mu \cdot F_{ny} = \mu \cdot m \cdot g = 0,15 \cdot 0,8 \text{ kg} \cdot 10 \frac{\text{m}}{\text{s}^2} = 1,2 \text{ N} = \text{állandó. Feltétel: } F_h \geq F_s^*.$$

A testre ható súrlódási erő nagysága egyenlő a húzóerővel mindaddig, amíg a test még nem mozog, nyugalomban van: $F_s = F_h$.

A test gyorsulásának nagysága abban az esetben, amikor a test már mozog:

$$a = \frac{F_h - F_s^*}{m} = \frac{F_h - 1,2 \text{ N}}{0,8 \text{ kg}} = 1,25 \cdot F_h \frac{1}{\text{kg}} - 1,5 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}, \text{ ha } F_h > 1,2 \text{ N}, \text{ azaz lineárisan növekszik.}$$

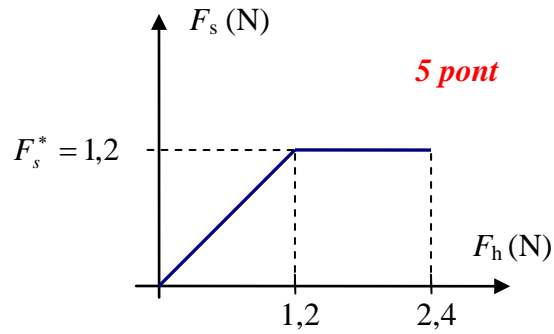
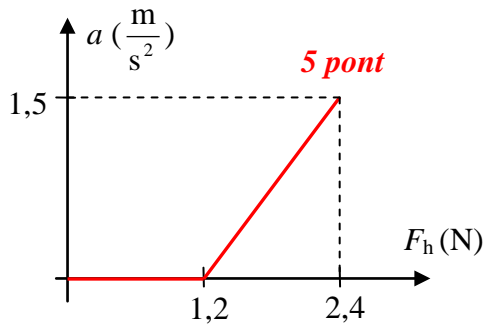
b) A test maximális gyorsulása a húzóerő maximumánál adódik:

$$a_{\text{max}} = \frac{2,4 \text{ N} - 1,2 \text{ N}}{0,8 \text{ kg}} = 1,5 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}.$$

5 pont

A test gyorsulásának nagysága abban az esetben, amikor a test még nem mozog: $a = 0$.

a) A grafikonok az előbbieken meghatározott adatok alapján:

5. Adatok: $m = 10 \text{ kg}$, $t_1 = 0 \text{ }^\circ\text{C}$, $A = 2 \text{ dm}^2$, $t_2 = 40 \text{ }^\circ\text{C}$, $\alpha = 2,5 \cdot 10^{-5} \frac{1}{^\circ\text{C}}$, $g = 10 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$.

a) A nyomás nagysága $t_1 = 0 \text{ }^\circ\text{C}$ -on: $p = \frac{m \cdot g}{A} = \frac{10 \text{ kg} \cdot 10 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}}{2 \text{ dm}^2} = 50 \frac{\text{N}}{\text{dm}^2} = \underline{\underline{5000 \text{ Pa}}}$. **5 pont**

b) Az oszlop alapterülete megnő:

$$A_2 = A \cdot (1 + \alpha \Delta t)^2 = 2 \text{ dm}^2 \cdot \left(1 + 2,5 \cdot 10^{-5} \frac{1}{^\circ\text{C}} \cdot 40 \text{ }^\circ\text{C}\right)^2 = 2,004002 \text{ dm}^2 \quad \text{4 pont}$$

Vagy így is számolhatunk, mivel α és a hőmérséklet-változás is kicsi:

$$A_2 = A \cdot (1 + 2\alpha \Delta t) = 2 \text{ dm}^2 \cdot (1 + 2 \cdot 2,5 \cdot 10^{-5} \cdot 40) = 2,004 \text{ dm}^2.$$

A nyomás: $p_2 = \frac{m \cdot g}{A_2} = \frac{10 \text{ kg} \cdot 10 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}}{2,004002 \text{ dm}^2} = 49,90 \frac{\text{N}}{\text{dm}^2} = 4990 \text{ Pa}$. **4 pont**

A nyomás megváltozása: $\Delta p = \underline{\underline{-10 \text{ Pa}}}$, azaz a nyomás csökken. **2 pont**

6. Adatok: $V_1 = 3 \text{ l} = 3 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3$, $T_1 = (27 + 273) \text{ K} = 300 \text{ K}$, $p_1 = 8 \cdot 10^5 \text{ Pa}$,

$$V_2 = 4,5 \text{ dm}^3 = 4,5 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3, \quad \frac{V}{T} = \text{állandó}, \quad f = 5.$$

a) Az a feltétel, hogy $\frac{V}{T} = \text{állandó}$, azt jelenti, hogy a folyamat állandó nyomáson megy végbe,

azaz a folyamat izobár. A hőmérséklet értéke a végállapotban a Gay-Lussac-törvény alapján:

$$T_2 = \frac{T_1}{V_1} \cdot V_2 = \frac{300 \text{ K}}{3 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3} \cdot 4,5 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3 = 450 \text{ K}. \quad \text{3 pont}$$

A hőmérséklet-változás $\Delta T = 150 \text{ K}$. **1 pont**

A gáz belső energiájának megváltozása (felhasználva az állapotegyenletet is):

$$\Delta E_b = \frac{f}{2} \cdot N \cdot k \cdot \Delta T = \frac{f}{2} \cdot \frac{p_1 \cdot V_1}{T_1} \cdot \Delta T = \frac{5}{2} \cdot \frac{8 \cdot 10^5 \text{ Pa} \cdot 3 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3}{300 \text{ K}} \cdot 150 \text{ K} = \underline{\underline{3000 \text{ J}}}. \quad \text{4 pont}$$

b) A gáz hőfelvétele:

$$Q = \frac{f + 2}{2} \cdot N \cdot k \cdot \Delta T = \frac{f + 2}{2} \cdot \frac{p_1 \cdot V_1}{T_1} \cdot \Delta T = \frac{7}{2} \cdot \frac{8 \cdot 10^5 \text{ Pa} \cdot 3 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3}{300 \text{ K}} \cdot 150 \text{ K} = \underline{\underline{4200 \text{ J}}}. \quad \text{4 pont}$$

c) A gáz által végzett munka:

$$W_{\text{gáz}} = p_1 \cdot \Delta V = 8 \cdot 10^5 \text{ Pa} \cdot (4,5 \cdot 10^{-3} - 3 \cdot 10^{-3}) \text{ m}^3 = \underline{\underline{1200 \text{ J}}}. \quad \text{3 pont}$$

(Másként: Az első főtételt alkalmazva: $W = \Delta E_b - Q$, a gáz által végzett munka pedig

$$W_{\text{gáz}} = -(\Delta E_b - Q) = -(3000 - 4200) \text{ J} = \underline{\underline{1200 \text{ J}}}).$$

7. Adatok: $q = 10^{-4} \text{ C}$, $U = 2500 \text{ V}$, $x = 0,12 \text{ m}$.

a) Az elektromos mező munkavégzése $W = q \cdot U = 10^{-4} \text{ C} \cdot 2500 \text{ V} = \underline{0,25 \text{ J}}$.

4 pont

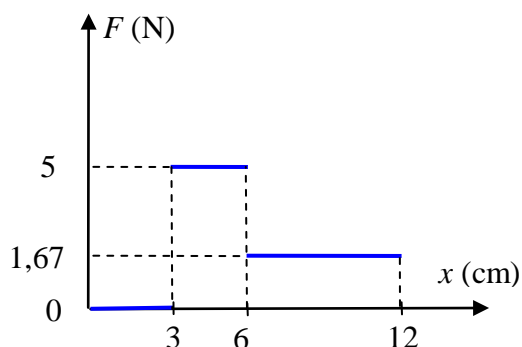
b) Az erő a potenciálváltozásból számítható ki $F = -q \frac{\Delta U}{\Delta x}$.

Ahol a potenciál konstans, ott az erő nulla, ahol egyenletesen változik, ott az erő állandó. Tehát az erő értékei:

$$0 \leq x \leq 3 \text{ cm} \quad F = \underline{0} \quad \text{2 pont}$$

$$3 \text{ cm} \leq x \leq 6 \text{ cm} \quad F = 10^{-4} \text{ C} \cdot \frac{1500 \text{ V}}{0,03 \text{ m}} = \underline{5 \text{ N}}. \quad \text{2 pont}$$

$$6 \text{ cm} \leq x \leq 12 \text{ cm} \quad F = 10^{-4} \text{ C} \cdot \frac{1000 \text{ V}}{0,06 \text{ m}} = \underline{1,67 \text{ N}}. \quad \text{2 pont}$$

5 pont

8. Adatok: $E_{\text{áü}} = 3 \cdot 10^6 \frac{\text{V}}{\text{m}}$, $R = 0,1 \text{ m}$, $r = 0,15 \text{ m}$, $k = 9 \cdot 10^9 \frac{\text{m}^2 \cdot \text{N}}{\text{C}^2}$

a) Az átütési szilárdság az a maximális térerősség, amelyet a gömb felszínén létre lehet hozni, anélkül, hogy a töltések a levegőn át semlegesítődnének.

Egy vezető gömb felszínén a gömb térerősség:

$$E_{\text{áü}} = k \cdot \frac{Q}{R^2}, \text{ ahonnan } Q = \frac{E_{\text{áü}} \cdot R^2}{k} = \frac{3 \cdot 10^6 \cdot 10^{-2}}{9 \cdot 10^9} \text{ C} = \underline{3,33 \mu\text{C}}. \quad \text{5 pont}$$

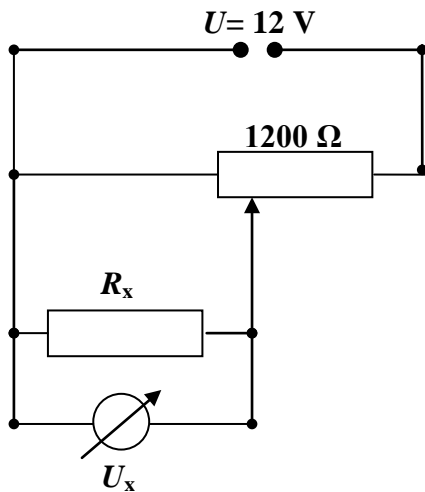
b) A potenciál a gömb felszínén: $U = k \cdot \frac{Q}{R} = E_{\text{áü}} \cdot R = 3 \cdot 10^6 \cdot 0,1 \text{ m} = \underline{3 \cdot 10^5 \text{ V}}$. **5 pont**

c) A gömbön kívül a térerősség olyan mintha a középpontban elhelyezett ponttöltéstől származna:

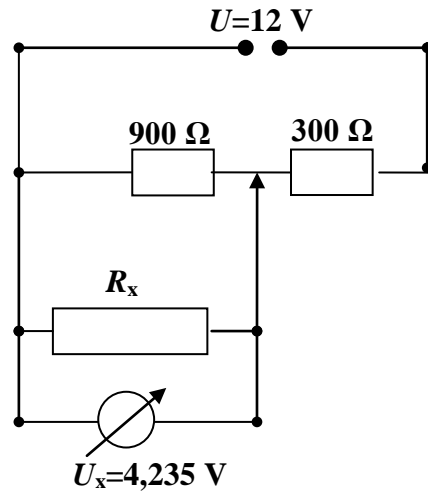
$$E = k \cdot \frac{Q}{r^2} = E_{\text{áü}} \cdot \frac{R^2}{r^2} = 3 \cdot 10^6 \cdot \frac{0,01}{0,15^2} = \underline{1,33 \cdot 10^6 \frac{\text{V}}{\text{m}}}. \quad \text{5 pont}$$

9. Adatok: $R = 1200 \Omega$, $U = 12 \text{ V}$, $R_{\text{be}} = \frac{3}{4} \cdot R = 900 \Omega$, $U_x = 4,235 \text{ V}$, $t = 5 \text{ min} = 300 \text{ s}$.

a) A kapcsolási rajz:

4 pont

b) A jobboldali ábra alapján felírható, hogy

$$U - U_x = I \cdot 300 \Omega, \text{ azaz } 12 \text{ V} - 4,235 \text{ V} = I \cdot 300 \Omega, \text{ így } I = \frac{7,765 \text{ V}}{300 \Omega} = 0,02588 \text{ A.}$$

$$\text{Jelölje } R \text{ az } R_x \text{ és a } 900 \Omega \text{ eredőjét: } R = \frac{U_x}{I} = \frac{4,235 \text{ V}}{0,02588 \text{ A}} = 163,64 \Omega.$$

$$\text{Másképp } R = \frac{900 \Omega \cdot R_x}{900 \Omega + R_x}, \text{ ahonnan } R_x = \frac{900 \Omega \cdot 163,64 \Omega}{900 \Omega - 163,64 \Omega} = \underline{200 \Omega}.$$

8 pont

c) Az R_x ellenálláson végzett elektromos munka:

$$W = \frac{U_x^2}{R_x} \cdot t = \frac{(4,235 \text{ V})^2}{200 \Omega} \cdot 300 \text{ s} = \underline{26,9 \text{ J.}}$$

3 pont

10. Adatok: $U_k = 3 \text{ V}$

Legyen a telep üresjárási feszültsége U , belső ellenállása R_b , a külső ellenállás R .

A teljes áramkörre vonatkozó Ohm-törvény szerint

$$U_k = I \cdot R = \frac{U}{R + R_b} \cdot R.$$

Ha a külső ellenállás $3R$, akkor

$$U'_k = \frac{U}{3R + R_b} \cdot 3R, \text{ és a feladat szerint } U'_k = 1,2U_k.$$

Behelyettesítve U'_k és U_k kifejezését

$$\frac{1,2U \cdot R}{3R + R_b} = \frac{3U \cdot R}{3R + R_b}$$

$$\text{Ebből } R = 3R_b.$$

10 pont

$$\text{Visszahelyettesítve } U_k = \frac{U \cdot R}{R + R_b} = \frac{U \cdot R}{R + \frac{R}{3}} = \frac{3}{4} U,$$

$$\text{azaz a telep feszültsége } U = \frac{4}{3} U_k = \underline{4 \text{ V.}}$$

5 pont

11. Adatok: $m = 0,08 \text{ kg}$, $q = 0,6 \mu\text{C}$, $x = 0,15 \text{ m}$, $g = 10 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$, $k = 9 \cdot 10^9 \frac{\text{m}^2 \cdot \text{N}}{\text{C}^2}$

a) Az F Coulomb-erő és az mg nehézségi erő eredője fonalirányú.

a) $F = k \frac{qQ}{x^2} = 9 \cdot 10^9 \frac{0,6 \cdot 10^{-6} \cdot 0,9 \cdot 10^{-6}}{0,15^2} \text{ N} = 0,216 \text{ N},$

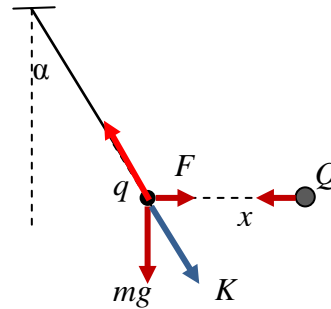
$\text{tg } \alpha = \frac{F}{mg} = \frac{0,216}{0,08 \cdot 10}, \quad \alpha = \underline{15^\circ} \quad \text{6 pont}$

b) A fonalerő: $K = \frac{mg}{\cos \alpha} = \frac{0,8 \text{ N}}{\cos 15^\circ} = \underline{0,828 \text{ N}}. \quad \text{3 pont}$

c) $\alpha = 60^\circ$ esetén az elrendezés az előzőhöz hasonló.

A rajz alapján az $F = k \frac{qQ}{x^2}$ Coulomb erő meghatározható:

$F = mg \text{tg } 60^\circ = 0,8 \text{ N} \cdot \text{tg } 60^\circ = 1,38 \text{ N}$

Ennek alapján $x = \sqrt{k \frac{qQ}{F}} = \sqrt{9 \cdot 10^9 \frac{0,6 \cdot 10^{-6} \cdot 0,9 \cdot 10^{-6}}{1,38}} \text{ m} = 0,0593 \text{ m} = \underline{5,93 \text{ cm}}. \quad \text{6 pont}$

12. Adatok: $t = 2 \text{ s}, E_{\text{rug}} = 3 \cdot E_{\text{mozg}}$

a) A rezgőmozgást végző test y kitérése, illetve v sebessége az idő függvényében:
 $y = A \cdot \sin \omega t$, illetve $v = A \cdot \cos \omega t$. Így a rugalmas-, illetve mozgási energia mint az idő függvénye:

$E_{\text{rug}} = \frac{1}{2} \cdot D \cdot y^2 = \frac{1}{2} \cdot D \cdot A^2 \cdot \sin^2 \omega t, \quad E_{\text{mozg}} = \frac{1}{2} \cdot m \cdot v^2 = \frac{1}{2} \cdot m \cdot A^2 \cdot \omega^2 \cdot \cos^2 \omega t.$

Mivel $E_{\text{rug}} = 3 \cdot E_{\text{mozg}}$, így fennáll, hogy

$\frac{1}{2} \cdot D \cdot A^2 \cdot \sin^2 \omega t = 3 \cdot \frac{1}{2} \cdot m \cdot A^2 \cdot \omega^2 \cdot \cos^2 \omega t$. Ebből $\sin^2 \omega t = 3 \cdot \cos^2 \omega t$, azaz $\text{tg}^2 \omega t = 3$,

$\text{tg } \omega t = \sqrt{3}$. Tehát $\omega t = \frac{\pi}{3}$, azaz a fáziskülönbség nagysága: $\alpha = \omega t = \frac{\pi}{3} = \underline{60^\circ}. \quad \text{11 pont}$

b) Mivel $\omega t = \frac{2 \cdot \pi}{T} \cdot t$, ezért $\frac{2 \cdot \pi}{T} \cdot t = \frac{\pi}{3}$

és így a rezgés periódusideje: $T = 6 \cdot t = 6 \cdot 2 \text{ s} = \underline{12 \text{ s}}. \quad \text{4 pont}$

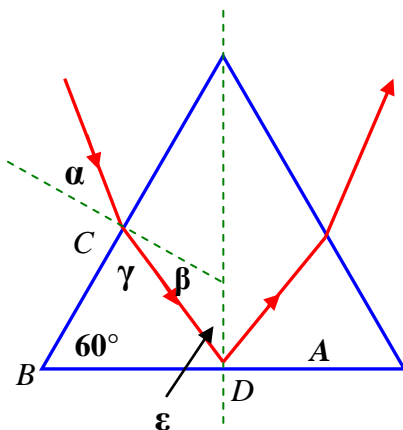
13. Adatok: $f = 5 \cdot 10^{14} \text{ Hz}, \Delta \lambda = 200 \text{ nm}, c = 3 \cdot 10^8 \frac{\text{m}}{\text{s}}.$

a) A fény hullámhossza levegőben: $\lambda_{\text{levegő}} = \frac{c}{f} = \frac{3 \cdot 10^8}{5 \cdot 10^{14}} \text{ m} = 6 \cdot 10^{-7} \text{ m} = 600 \text{ nm}.$

A fény hullámhossza a prizmában: $\lambda_{\text{prizma}} = \lambda_{\text{levegő}} - \Delta \lambda = 400 \text{ nm}.$

Így a fény sebessége a prizmában:

$c_{\text{prizma}} = \lambda_{\text{prizma}} \cdot f = 400 \cdot 10^{-9} \text{ m} \cdot 5 \cdot 10^{14} \frac{1}{\text{s}} = \underline{2 \cdot 10^8 \frac{\text{m}}{\text{s}}}. \quad \text{4 pont}$

b) A prizma anyagának levegőre vonatkoztatott

törésmutatója: $n = \frac{c}{c_{\text{prizma}}} = \frac{3 \cdot 10^8}{2 \cdot 10^8} = \underline{1,5} \quad \text{2 pont}$

c) Ahhoz, hogy az A lapon teljes visszaverődés jöjjön létre, az szükséges, hogy ϵ nagyobb legyen, mint az α_h határszög.

A határszögre nézve fennáll, hogy $\sin \alpha_h = \frac{1}{n} = \frac{1}{1,5}.$

A határszög nagysága: $\alpha_h = \underline{41,8^\circ}. \quad \text{2 pont}$

A CBD háromszögből: $\gamma = 180^\circ - 60^\circ - (90^\circ - \varepsilon) = 30^\circ + \varepsilon$.

Így $\beta = 90^\circ - \gamma = 60^\circ - \varepsilon$.

A törési törvény alapján:

$n = \frac{\sin \alpha}{\sin \beta} = \frac{\sin \alpha}{\sin(60^\circ - \varepsilon)}$. Helyettesítsük be ε helyett a nála kisebb α_h szöget. Ekkor fennáll, hogy

$\frac{\sin \alpha}{\sin(60^\circ - \alpha_h)} < 1,5$. Azaz $\sin \alpha < 1,5 \cdot \sin 18,2^\circ = 0,4685$, ahonnan $\alpha < 27,94^\circ$.

Így $\alpha_{\max} = \underline{\underline{27,94^\circ}}$.

7 pont